

RUHUN TƏNTƏNƏSİ - HEYRƏT

Esse

Mən, bitirə bilmədiyim işlərimçün şəhərdəyəm, o iş ki, karantin vaxtının təbii qədr yekunlaşdırma bilmədim. Beləcə də qoyub getdim kəndə.. Əlbəttə, belə bir gündə kəndin təbiəti, İlahi əl ilə çəkilmiş və baxdıqca doymadığın manzərələri şəhərin indiki miskin haliylə müqayisə olunan deyildi.

Kəndimizin arxa tərəfindən dolanıb keçən Dəli Kürün o dəliliyi olmasa da yenə çay çaydı! Səhər tezdən, ya axşamçağı arın-axayın, eləcə sadə ev geyimində, ruhun azadlıq təntənəsini burda bayram eləməyə tam səlahətliyəm. Düşüncələrimin başını açıb buraxıram azad səma altındakı göy çəmənliyə, yonca sahələrinə, taxıl zəmilərinə...

Hər tərəfdən yamyayıl otları qarışıq sarı çölçüçəklərinin ətri təpilir burnuma, keçir qanıma, bir andaca yayılır ruhuma... artıq özüm də bilmədən dönmə oluram Sarıçiçək! Bir an uşaq olmadığımı heylsənirəm, ah, bu saat heç nəyə baxmadan itərdim bu zəmidə.. Düşündüklərimi eşidibmiş kimi mənimlə gələn yeddi yaşlı oğlan qaça-qaça özünü vurur az qala böyüyə də boy verməyən taxılığa, bələnir sapsarı güllərə, yerdən torpağın, havadan da güllərin ətri qarışır uşaq saflığına... Təbiət də bu saat elə bu oğlan qədr xoşbəxtidi!

Bu da şəhər, qoruq qaytağıyla, karantiniylə, tanımadığın qayğılı-qayğısız insanlarıyla, quru asfaltıyla dayanıb məyus-məyus baxır üzümə... İnsan gec-tez anlayır, başa düşür ki, nə varsa təbiiyədədir, düzlükdədir, saflıqdadır. Təbii nə varsa gözəldir, məhəbbət də, həqiqət də, ilk, son, bütövlük, təmlik.. Bütün yazılarında təbiiyyəni qoruyub saxlayaraq həm də təbliğ edən xalq şairimiz Cabir Novruz bu sətirleri bəlkə də indi mənim əhvalımda olduğu zamanda yazıb :

*Nəçə cür qalstuk vursaq da bu gün,
Böyük şəhərlərdə xumarlansaq da..
Ya həkim, ya şair olsaq da bu gün,
Yüz cür geyinsək də, tumarlansaq da.
On beş martabədə yaşasq belə,
Akademik adı daşısaq belə
O palçıq evlərdə oturmaliyiq,
O dəcal çaylarda çimməliyik biz...
...Nəfəs almaliyiq göy zəmilərdə,
Gərək dağın, daşın gedək yanına,
Gedək ömrümüzün ilk ünvanına...*

Ayağın altında torpaq varsa güclü-sən...

Bir vaxt kəndlə şəhər arasında fərqlərin aradan götürülməsi mərhələsi başlamışdı ölkədə, kəndin şəhərə yaxınlaşması, yeni bir bənzəməsi məsələsi sosializmin siyasəti idi. Bu yaxınlaşma əslində daxili, mədəni yaxınlaşma, şəhər mədəniyyətinin kəndə gətirilməsi olmalıydı, amma zahiri oxşarlıq meyli daha güclü oldu. Kəndimizin mərkəzində klub var idi, anadangəlmə lal-kar olan Seyfəli rayondan hind filmləri gətirib axşamlar burda göstərirdi.

Tamaşaçıları da yalnız kişilər olurdu, uzaqbaşı yaxınlıqda yaşayan qa-

dınlar gedib pəncərədən xəlveti baxa bildirdilər. Amma indi şəhərdən kəndə dövlət tərəfindən mədəniyyət nümayəndələrinin qorutlu səfərləri təşkil olunur, konsertlər verilir, kənd camaatı, hətta qadınlar belə böyük sevincle bu tamaşa və konsertlərə baxmağa gəlirdilər.

Onda kənd yolları yayda torpaq, qışda palçıq olardı, qar, yağış yağanda adamlar uzunboğaz rezin çəkmələri çölə çıxma bilmirdi. Elə o vaxtlar yollara asfalt döşənməsi, kənd içi yollara da çınqıl döşənməsi baş tutdu. Bu əlbəttə yaxşıdır, axı mədəniyyət yoldan başlayır.

Daha sonra tikilən evlər öz formasını, quruluşunu dəyişdi, daha müasir, daha yaraşığı, daha rahat şəraiti olan evlər tikməyə başladılar. Amma sonra kənd adamları bir az da müasirləşmək istədilər və bu kampaniya halına, kütlə psixologiyasına çevrildi! Adamlar yaşadıkları həyatın yamyayıl çəmənliyini məhv edərək yerinə beton tökdülər.

Bir az maddi imkan artıq olanlar isə bunun üstündən cürbəcür daşlar döşədilər... Kənddə demək olar ki, ən kasıb adam da qamından, əynindən kəsib verdi quma, sementə, qarışdırıb tökdü həyatına. Mən, diri-diri basdırılan o yaşıl otların insan kimi ağladığını gördüm, yalvarışlarını eşitdim onda, sonralar hər yaz gələndə beton altından zülmə bir yol tapıb arasına günəşə çıxan bu zərif və güclü canlıya acıdım... Bax onda mən imtina etdim belə şəhərləşməkdən, mədəniləşməkdən, ayağımı torpağa qoymağı, şəhli çəmən üzərində yeriməyi üstün tutdum.

Heç demə bu da səbəbsiz deyilmiş, daxili orqanların hər birinin mərkəzi ayaqların altında yerləşir axı! Və yayda ayaqyalın yumşaq torpaq, göy çəmən üzərində gəzmək sağlamlıq üçün olduqca faydalıdır...

Təbiət heç nəyi unutmur, uşaq kimidir, saf və təmizdir, yaddaşı da elə uşaq yaddaşı kimi möhkəm. Burdakı gözəllik anı və ölçətməzdir, təbiətə sahiblənmək arzusu isə absurdur. Onu sadəcə oduğu kimi sevmək, qəbul etmək və ona minnətdar olmaq lazımdır. Zaman keçir, bir çox dəyərlər dəyişir, amma dəyərli fikirlər, ağıllı sözlər zamansızdır, elə R. Taqorun söylədiyi fikirlər kimi:

" Ey xırdaca ot yarpağı, sənin addımların çox kiçikdir, amma bu addımlarınla sən yer üzünü bürüyürsən." İnsanın ən çox ehtiyacı olduğu söz və hiss HEYRƏT dir, sevgi də, eşq də heyrdən doğur, heyret edə bilmirsənsə səadətini tapa və xoşbəxt də ola bilməyəcəksən...

P.S. O sarı çiçəkləri torpağa heç kim əkməyib, amma bütün təzə əkin sahələrində toxumu illərlə diri qalır. Əkinlə birgə cücarib çıxır, sürətlə böyüyür və çiçəkləyir... Hər də o çiçəklərə də yazığım gəlir, insafsız adamların onu da məhv etməyin yollarını tapacaqlarından qorxuram...